

HØJESTERETS DOM

afsagt onsdag den 6. januar 2016

Sag 30/2015

(2. afdeling)

Advokat A

(advokat Lars Kjeldsen)

mod

Advokatnævnet

(advokat Martin Simonsen)

I tidligere instans er afsagt dom af Østre Landsrets 3. afdeling den 29. januar 2015.

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Jytte Scharling, Hanne Schmidt, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski og Kurt Rasmussen.

Påstande

Appellanten, advokat A, har gentaget sine påstande.

Indstævnte, Advokatnævnet, har påstået stadfæstelse.

Anbringender

Advokat A har supplerende anført bl.a., at sagen angår advokaters rådgivning af juridiske personer i en situation, hvor det i forbindelse med rådgivningen konstateres, at der kan indtræde en interessekonflikt mellem på den ene side den juridiske person og på den anden side de enkeltpersoner, der repræsenterer den juridiske person.

Advokatnævnets afgørelse indebærer, at hensynet til de enkeltpersoner, der repræsenterer den juridiske person, reelt fører til, at der etableres en klientlignende relation mellem advokaten

og enkeltpersoner. En sådan ordning kan ikke tiltrædes, da advokater, der er antaget af en juridisk person, vedbliver med at have klientrelationen alene til den juridiske person. Hertil kommer, at Advokatnævnets afgørelse indebærer en række usikkerheder, herunder om hvornår og hvordan den klientlignende relation til de enkelte ledelsesmedlemmer blev etableret.

Når en advokat rådgiver en fond, hvis eneste ledelsesorgan er bestyrelsen, er rådgivningens adressat nødvendigvis bestyrelsen. Det må herefter afgøres på basis af rådgivningens indhold, om rådgivningen er rettet til bestyrelsens enkelte medlemmer eller til bestyrelsen som organ. En gennemgang af sagen viser, at rådgivningen blev ydet til bestyrelsen som organ og ikke til de enkelte medlemmer. Det er derfor ikke godtgjort, at der er opstået en klientrelation eller et klientlignende forhold mellem advokatfirmaet Y og de enkelte medlemmer af bestyrelsen i fonden.

Advokatnævnets afgørelse indebærer endvidere, at advokat B ikke kunne videreformidle de oplysninger, der var i familiefondens sag med Civilstyrelsen til hverken advokat A eller til en ny advokatforbindelse. Det strider mod princippet om, at en advokat ikke uden en klar hjemmel har mulighed for at begrænse klientens adgang til informationer fra klientens egen sag. Advokatfirmaet Y har ikke givet de enkelte bestyrelsesmedlemmer en forventning om, at de informationer, der blev modtaget fra dem, ikke senere ville kunne bruges mod dem. I modsat fald ville ordningen medføre en effektiv forsegling af oplysningerne i forhold til den eventuelt skadelidte fond, uanset om oplysningerne i øvrigt måtte tilhøre fonden.

Hvis det antages, at god advokatskik er tilsidesat, bør den uafklarede retstilstand føre til, at der sker sanktionsbortfald eller nedsættelse.

Advokatnævnet har supplerende anført bl.a., at advokat B senest den 14. november 2010 var klar over, at der var et modsætningsforhold mellem fonden og de enkelte bestyrelsesmedlemmers interesse. Ved at fortsætte sagen med fondsbestyrelsen som opdragsgiver under de givne forhold, tilkendegav advokat B reelt, at han anså sig for at være i en situation, hvor hans opdragsgiver var inhabil i relation til at instruere ham om sagen.

De beskyttelseshensyn, der ligger bag advokaters fundamentale tavshedspligt og forbuddet mod at agere, når der foreligger risiko for interessekonflikt, skal udstrækkes til også at gælde

bestyrelsesmedlemmer. Hvis ledelsesmedlemmer i en situation som den foreliggende ikke er beskyttet, kan de ikke frit udtale sig til advokaten uden risiko for, at advokaten efterfølgende bruger oplysningerne i en sag mod dem eller videregiver oplysningerne til en anden advokat, der bruger oplysningerne mod ledelsesmedlemmerne.

Det efterfølgende, velfærdstruende sagsanlæg og det strafferetlige forløb viser, at der har været væsentlige hensyn at tage til de enkelte bestyrelsesmedlemmer. Det gælder også, selvom de ikke personligt var repræsenteret af advokatfirmaet Y. Bestyrelsesmedlemmerne havde ikke en oplysningsforpligtelse, jf. forbuddet mod selvinkriminering i retssikkerhedslovens § 10 og i artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Bestyrelsesmedlemmerne havde heller ikke givet afkald på denne beskyttelse ved at undlade at træffe beslutning om at fratage advokatfirmaet Y opdraget med besvarelsen af Civilstyrelsens henvendelse.

Det bestrides, at der er grundlag for sanktionslempelse. Der er ikke tale om et adfærdsspørgsmål, der angår uafklaret praksis, med den konsekvens at der ikke skal pålægges en sanktion.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagen angår, om advokat A fra advokatfirmaet Y tilsidesatte god advokatskik ved at påtage sig at repræsentere Xs Familiefond i en erstatningssag mod tidligere medlemmer af fondens bestyrelse. Hvis dette er tilfældet, skal der tages stilling til sanktionen.

Parterne er enige om, at Hs henvendelse til advokatfirmaet Y i efteråret 2010 om advokatbi-stand skete i Hs egenskab af formand for bestyrelsen i Xs Familiefond, og at opdragsgiveren således var fondsbestyrelsen som repræsentant for familiefonden. Opdraget for advokatfir- maet var på fondens vegne at udarbejde en redegørelse til Civilstyrelsen, og denne opgave blev varetaget af advokat B. Redegørelsen skulle som svar på Civilstyrelsens henvendelser herom angå muligt ulovlige legatuddelinger fra fonden, fondens aktieoverdragelser i 2000 samt benyttelse af fondens ejendomme.

Som anført i Advokatnævnets flertals begrundelse var advokat B i hvert fald fra den 14. no- vember 2010 klar over, at der var modstrid mellem på den ene side fondens interesser og på den anden side de enkelte bestyrelsesmedlemmers interesser i relation til de forhold, der

skulle undersøges til brug for redegørelsen til Civilstyrelsen. Undersøgelsen vedrørte således bl.a. spørgsmålet om bestyrelsesbeslutninger, der var begunstigende for de pågældende medlemmer af bestyrelsen.

Advokat B valgte at fortsætte med sit opdrag for fonden. Han var for at kunne besvare Civilstyrelsens henvendelser nødt til at samarbejde med de tre medlemmer af fondsbestyrelsen, som på daværende tidspunkt var de eneste, der kunne repræsentere fonden i samarbejdet. Højesteret tiltræder, at advokat B under disse særegne omstændigheder afskar sig selv og sine kolleger i advokatfirmaet Y fra at repræsentere fonden i forbindelse med den senere erstatningssag, der er anlagt mod bl.a. to af de tre nævnte (tidligere) bestyrelsesmedlemmer og angår bestyrelsesbeslutninger, der var omfattet af redegørelsen til Civilstyrelsen.

Med hensyn til spørgsmålet om betydningen af en eventuel tavshedspligt bemærker Højesteret, at en advokat som hovedregel ikke har tavshedspligt over for sin klient. Efter det anførte har Højesteret imidlertid ikke anledning til at tage stilling til, om – og i givet fald i hvilket omfang – advokat B og andre advokater hos advokatfirmaet Y måtte have tavshedspligt over for fonden vedrørende de oplysninger, der er modtaget som led i opdraget for fonden med at besvare Civilstyrelsens henvendelser.

Advokat A var i forbindelse med udarbejdelse af stævning mod bl.a. de tidligere bestyrelsesmedlemmer bekendt med det forudgående sagsforløb i advokatfirmaet Y.

Højesteret tiltræder på den anførte baggrund, at advokat A har tilsidesat god advokatskik ved at have påtaget sig på fondens vegne at føre erstatningssag mod de nævnte tidligere bestyrelsesmedlemmer.

Det foreliggende spørgsmål om tilsidesættelse af god advokatskik er ikke udtrykkeligt reguleret i de advokatetiske regler og har hidtil været uafklaret i praksis. Højesteret finder derfor, at der ikke er grundlag for at pålægge advokat A en sanktion.

Højesteret tager herefter advokat As subsidiære påstand til følge som nedenfor bestemt.

Henset til sagens udfald skal ingen af parterne betale sagsomkostninger til den anden part for landsret eller Højesteret.

Thi kendes for ret:

Advokatnævnets kendelse af 17. juli 2013 stadfæstes, dog således at der ikke fastsættes en sanktion for advokat A.

Ingen af parterne skal betale sagsomkostninger til den anden part for landsret eller Højesteret.